

Spontaan spellen

binnen thematisch werken

Henriët Odink

Wat komt er aan bod:

1

Waarom aandacht voor spontaan spellen?

2

Ontwikkelingsstadia

3

Spontaan spellen binnen thematisch werken:

- Uitvoering
- Modelen, scaffolding
- Observeren, monitoren

Cijfers

- Aantal leerlingen met dyslexie 7-8%
- Aantal leerlingen taalachterstand 25%
- Aantal leerlingen met TOS 5-12%
- Aantal meertalige leerlingen >30%

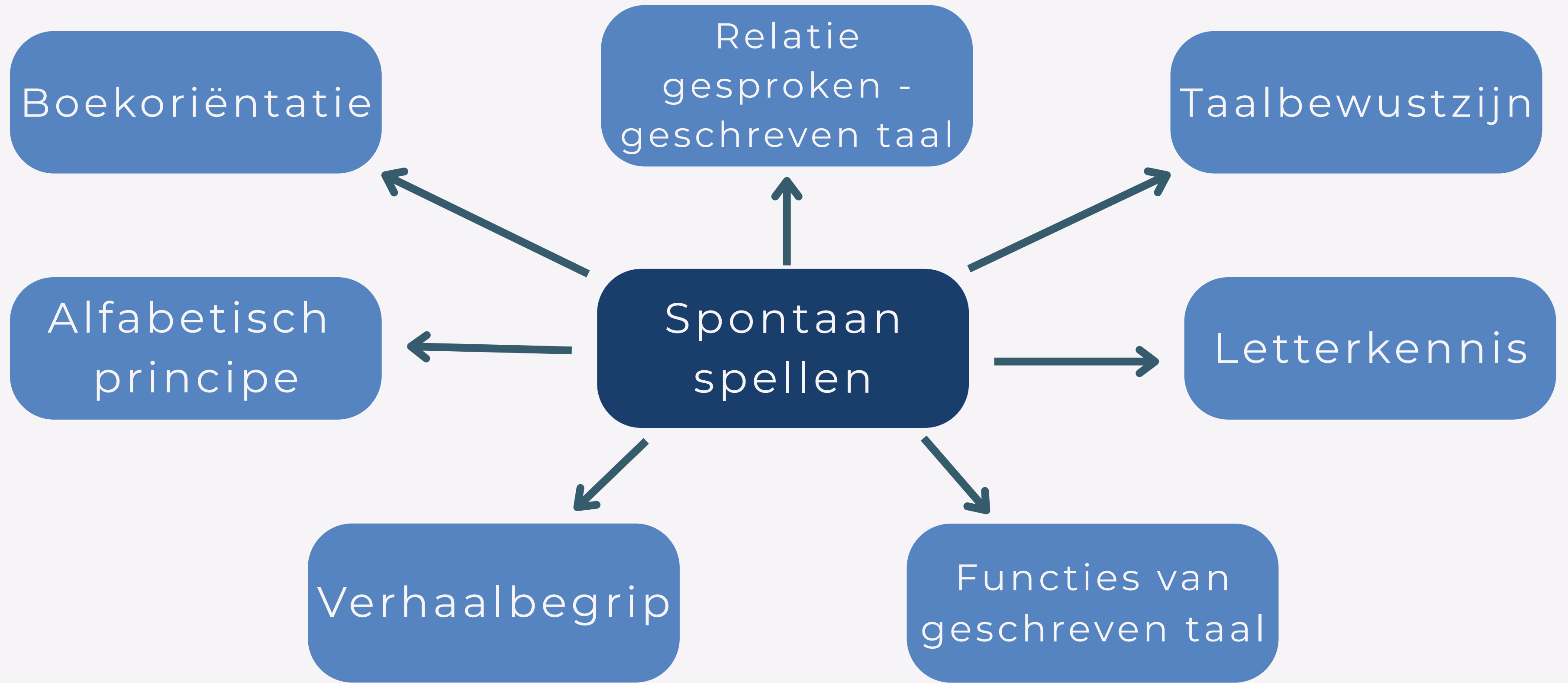
Leren lezen en spellen

Beginnende geletterdheid

Mondelinge taal

Alfabetisch principe
Letterkennis
Fonemisch bewustzijn
Spontaan spellen
Interesse en functie

Woordenschat
Uitspraak
Syntaxis
Morfologie

Mondelinge taalvaardigheden

Als je de woorden niet hebt om te spreken, kun je ze ook niet schrijven

Fijne motoriek

Schrijfhandeling en vormen van letters

Zelfvertrouwen

Creativiteit, ontdekken, waardering

Beginnende geletterdheid

Alle tussendoelen

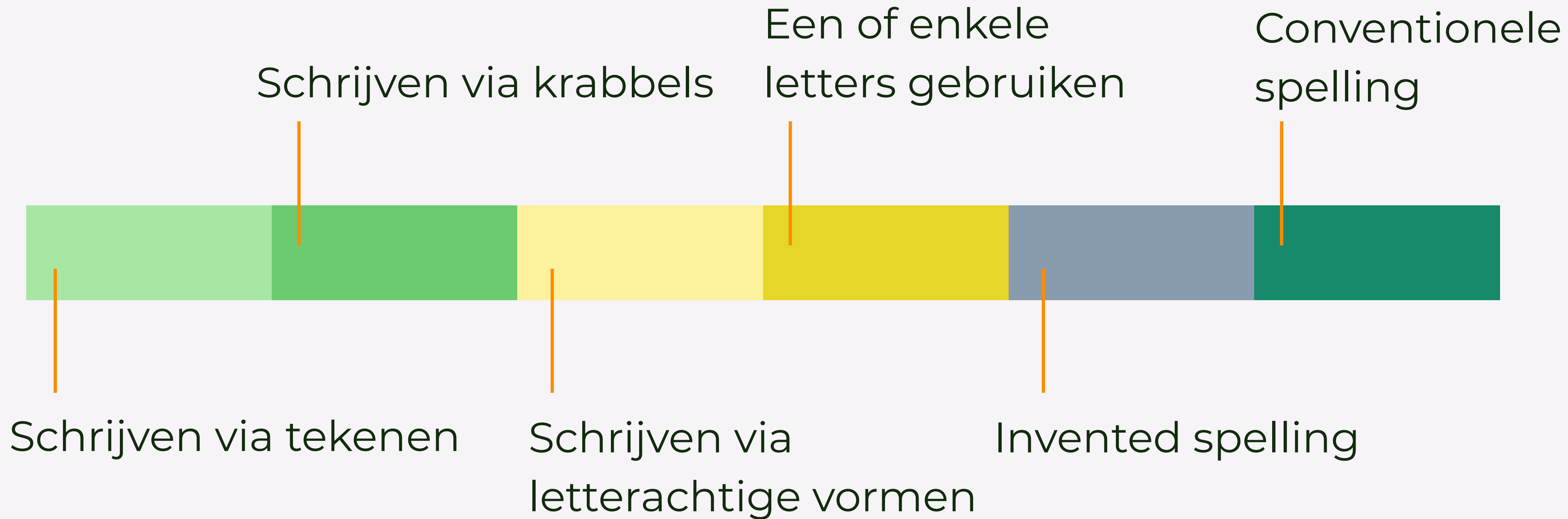
Zelfexpressie

Verbeelding, expressie

Later schoolsucces

Lezen, stellen, spellen, zelfregulatie

Ontwikkelingsstadia (richtlijnen)

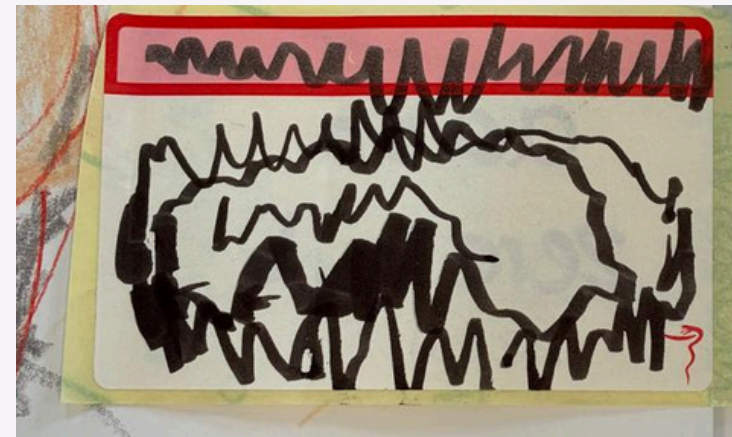
Fonologisch bewustzijn

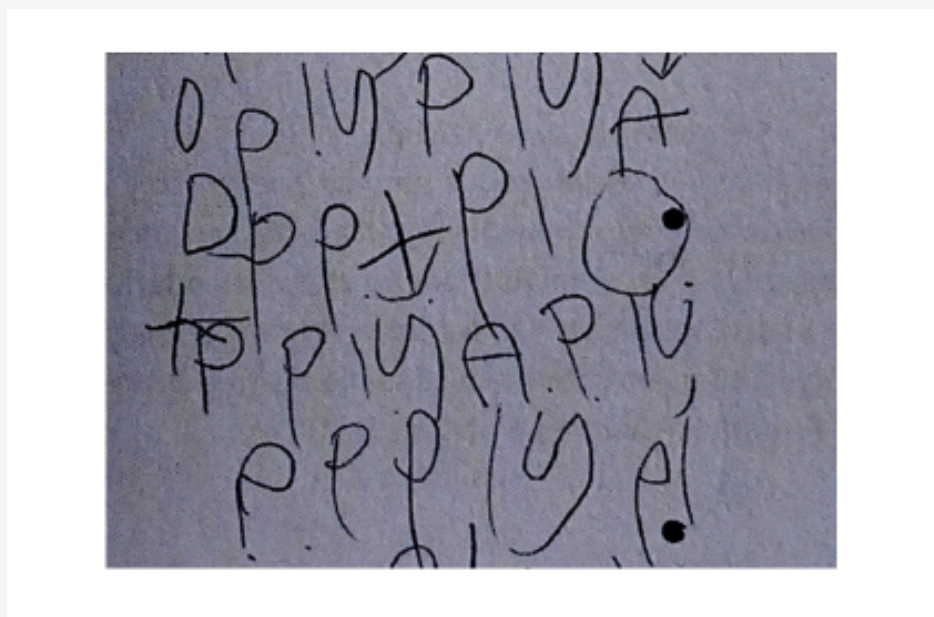
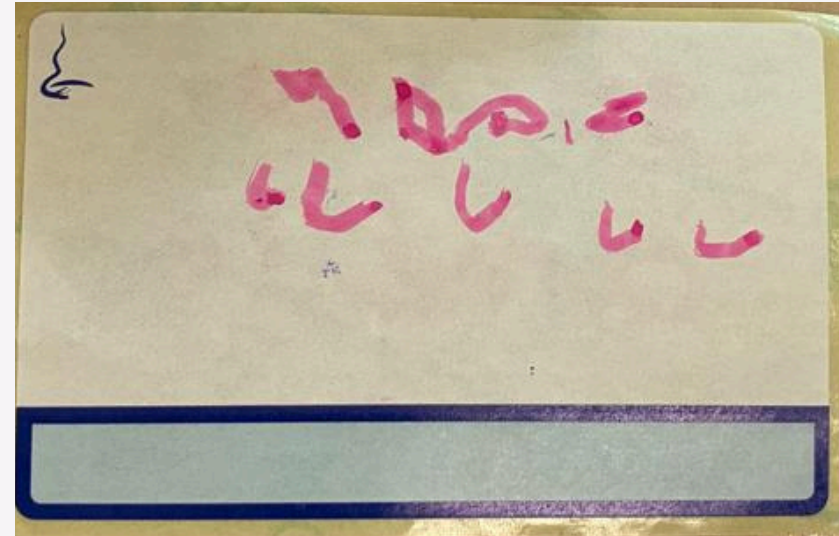
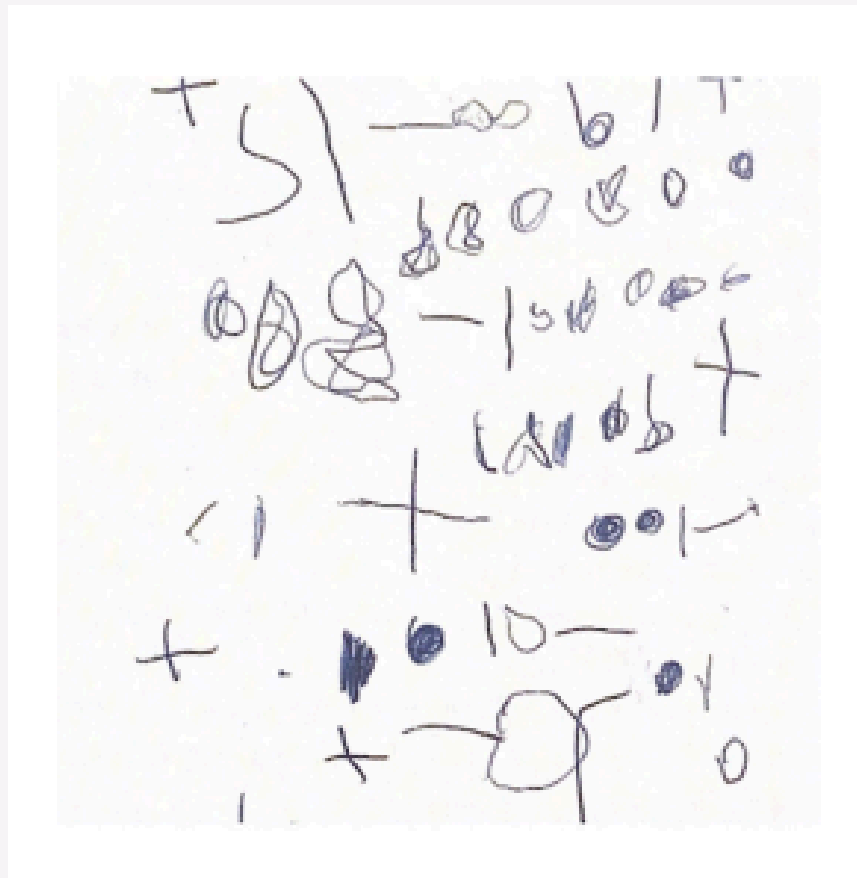
Schrijven via tekenen

- Ontdekken en experimenteren
- Geen onderscheid schrijven - tekenen
- Nog geen begrip

Schrijven via krabbels

- Ontdekken en experimenteren
- Onderscheid schrijven - tekenen
- Schrijfmaterialen gebruiken
- Nog geen begrip

Schrijven via letterachtige vormen

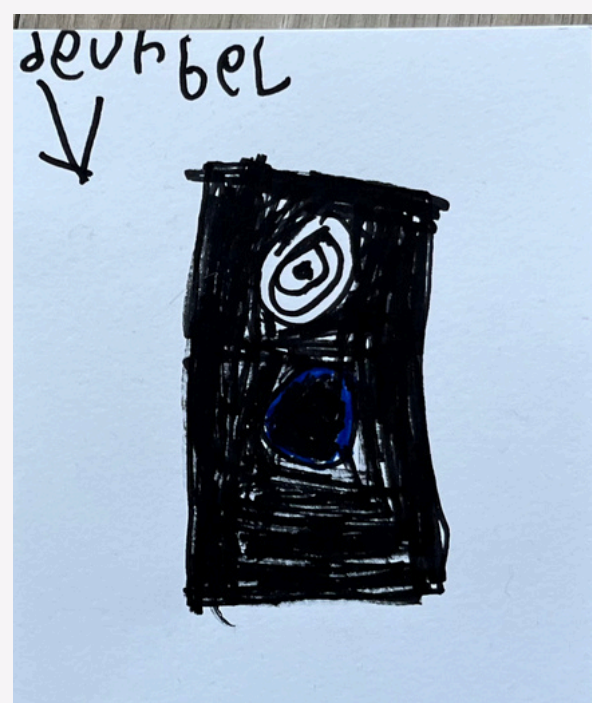
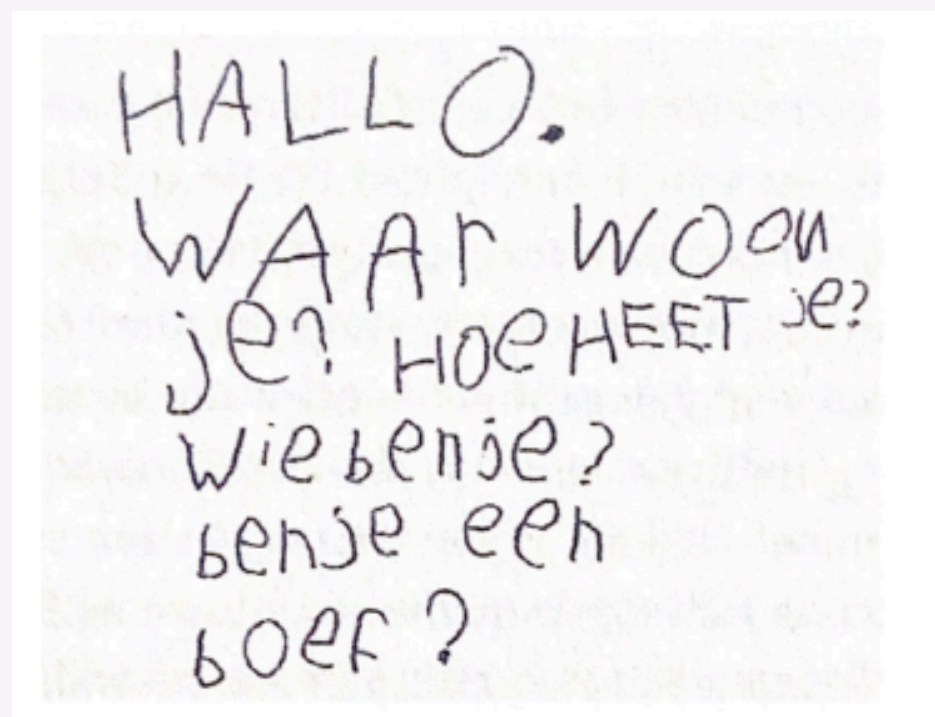
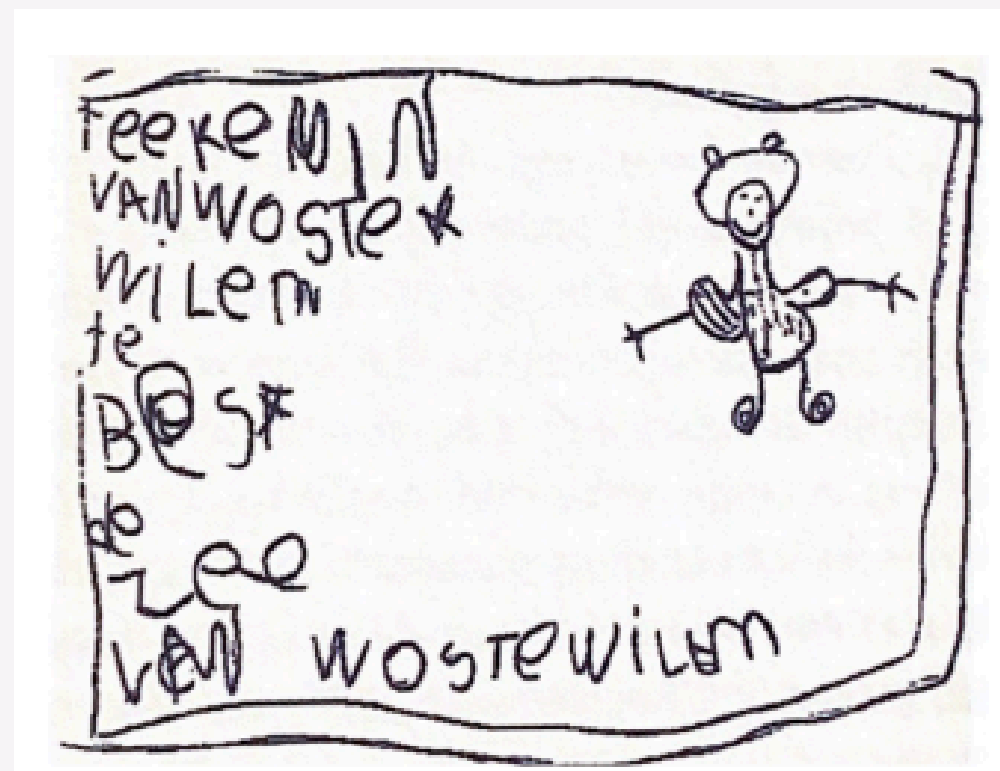
- Besef
- Begrip
- Symbolen en klanken los van elkaar
- Groei fonologisch bewustzijn en letterkennis

Eén of enkele letters

- Bewuster
- Pogingen
- Begrip alfabetisch principe
- Geen spaties

Invented spelling

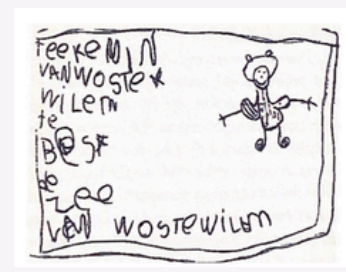
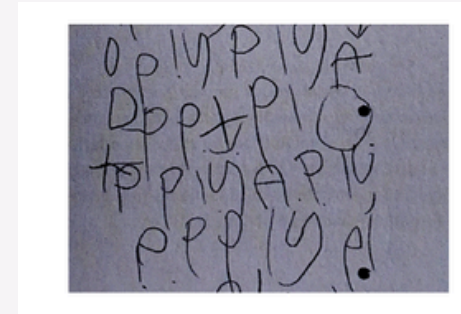
- Besef klank-letter
- Fonetisch
- Geleidelijke overgang naar conventioneel spellen
- Klanken onderscheiden + koppelen aan letters

Conventioneel spellen

- Correcte spelling
- Spellingregels begrijpen en toepassen

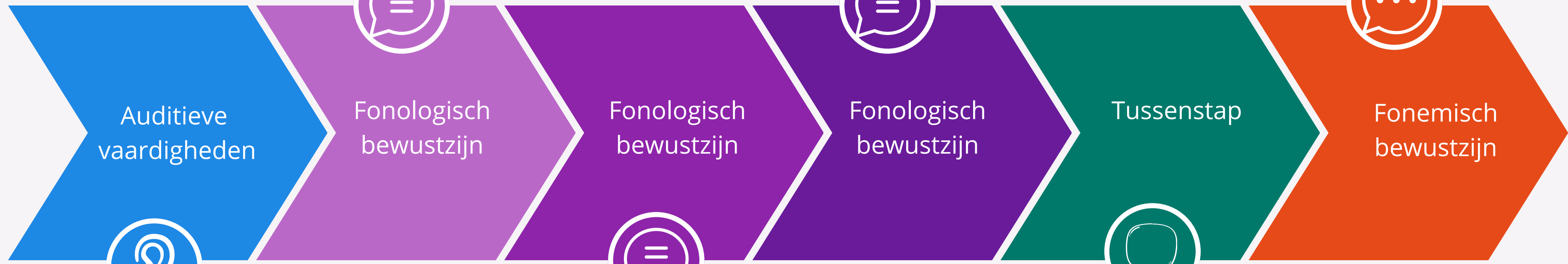
Fonologisch bewustzijn

Beginletters +
klankgroepen opdelen
en samenvoegen:
k-at, sp-eel

Auditief geheugen
Auditieve discriminatie

Zin opdelen in
woorden

Rijmen
Beginrijm

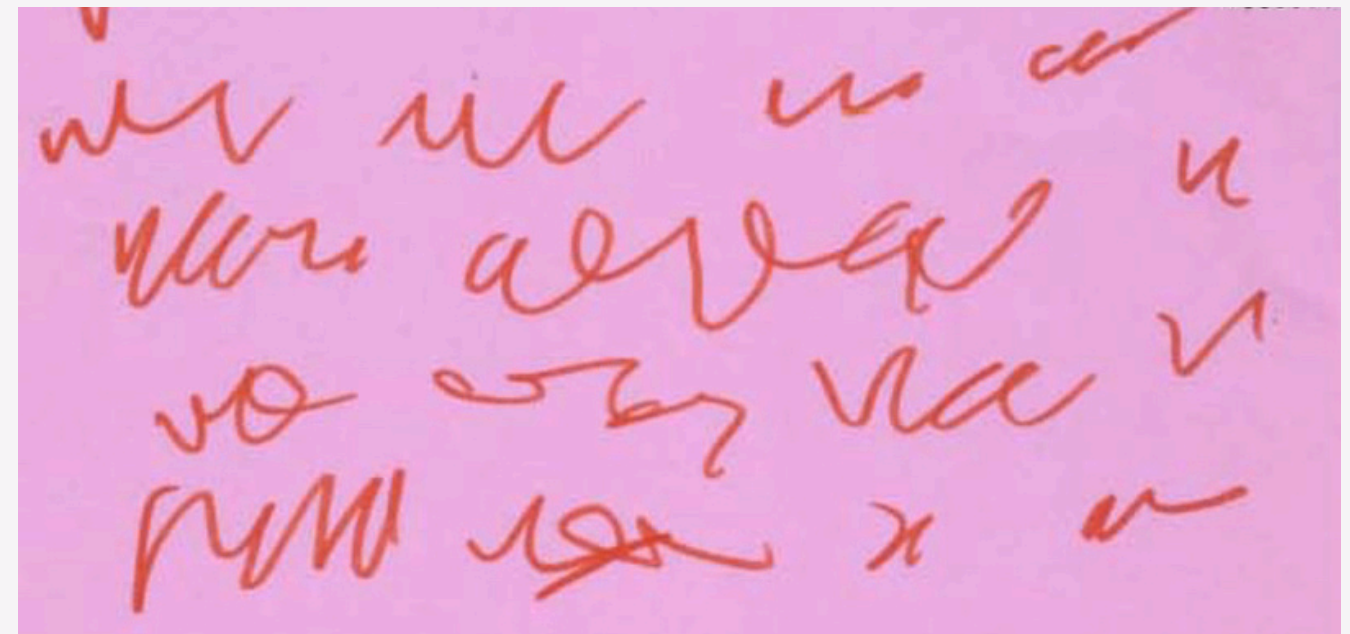
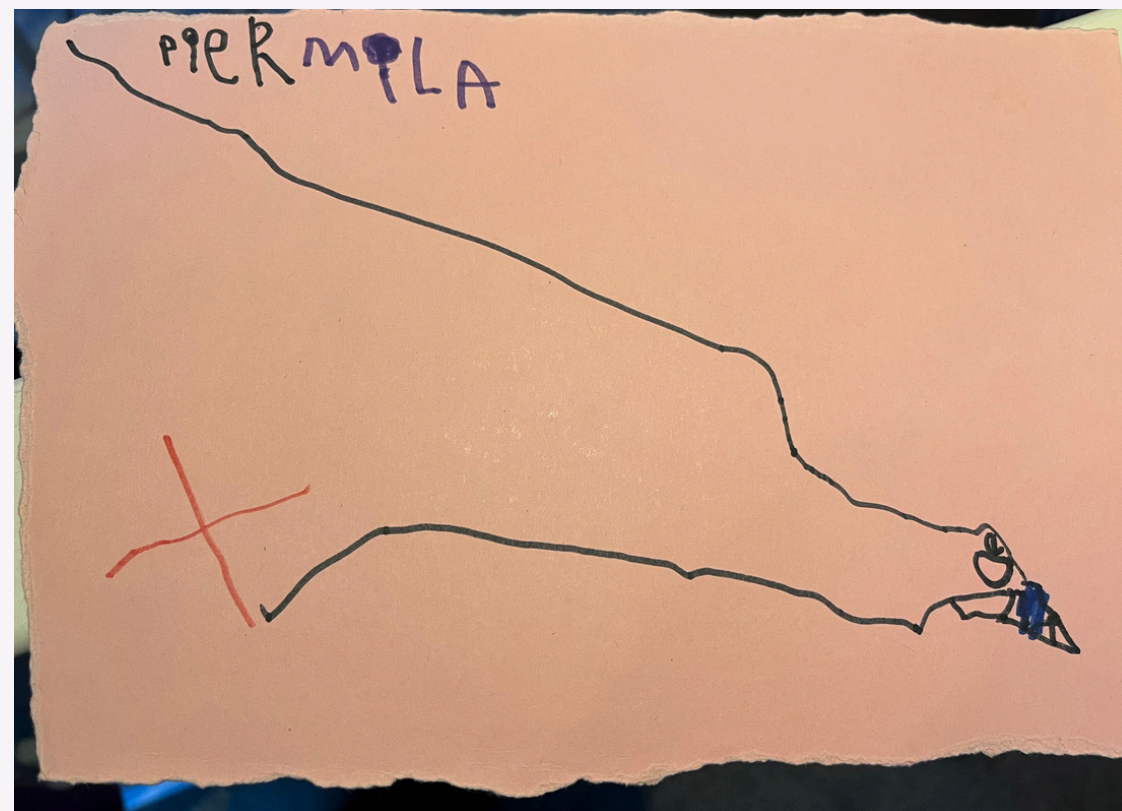
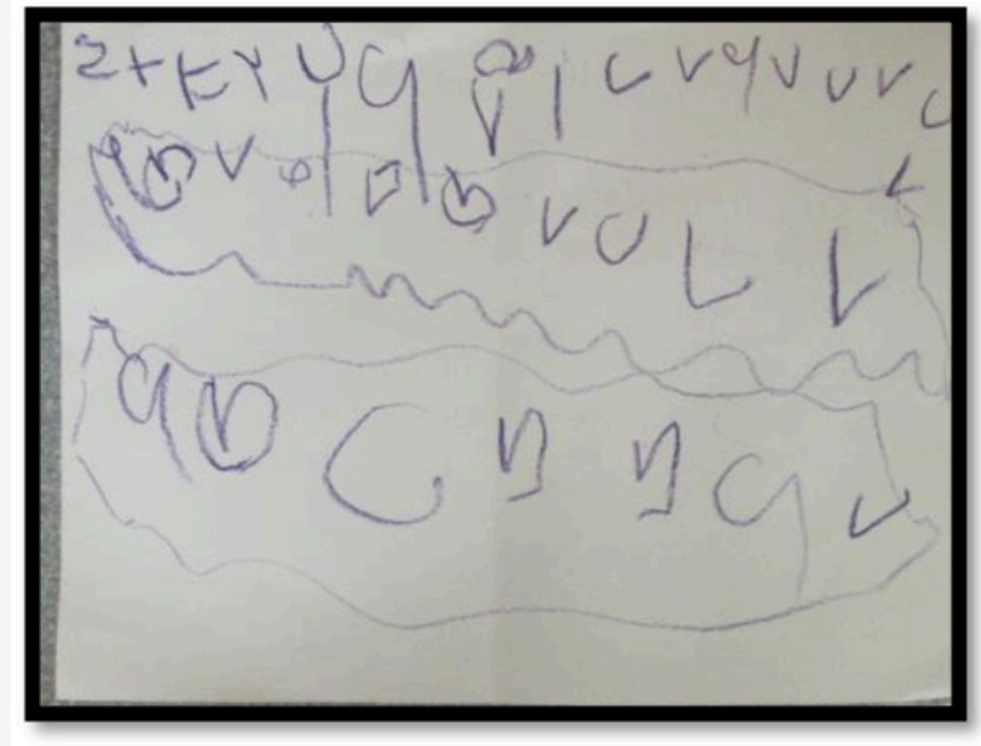
Woord opdelen
in klankgroepen
Klankgroepen
samenvoegen
tot woord

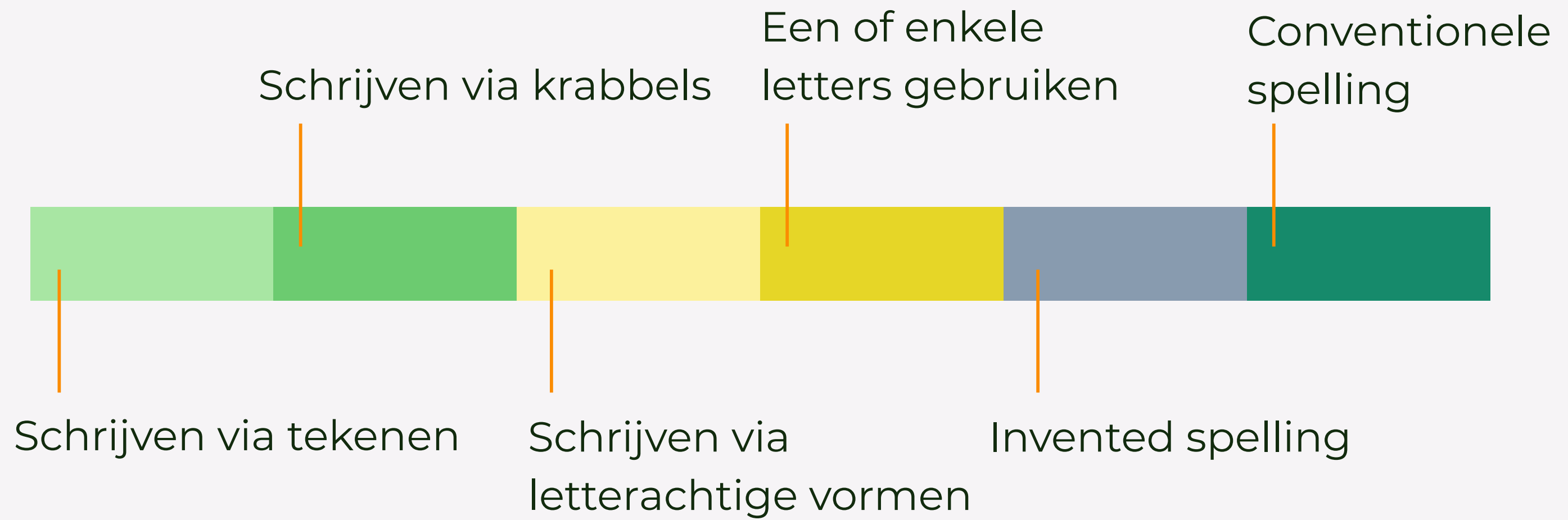
Isoleren
Auditieve analyse +
synthese
Manipuleren
Weglaten klanken

Geschreven producten

- ontwikkelingsstadium
- fonologisch bewustzijn

Van ontwikkelingsstadia naar onderwijspraktijk

Leren

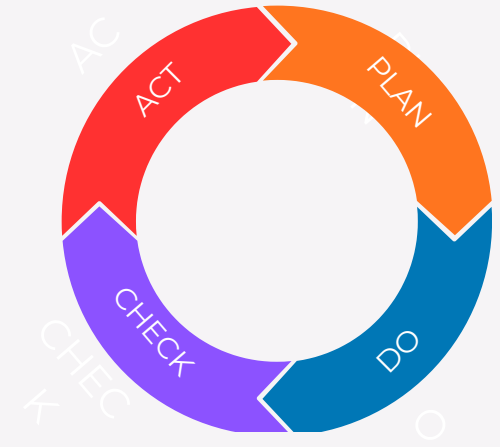
LEERKRACHTGESTUURD

The diagram features a large blue triangle with a black outline. At the top vertex, a light blue rounded rectangle contains the text 'LEERKRACHTGESTUURD'. At the bottom-left vertex, another light blue rounded rectangle contains 'LEERLINGGESTUURD'. At the bottom-right vertex, a third light blue rounded rectangle contains 'WIJZE VAN LEREN'. The triangle is surrounded by colorful illustrations of pencils and toy blocks.

LEERLINGGESTUURD

WIJZE VAN LEREN

Observeren en monitoren

Proces

- Competentiegevoel
- Mondelinge taal
- Zelfredzaamheid
- Motorische vaardigheden

Product

- Ontwikkelingsstadium
- Welke symbolen
- 3 producten

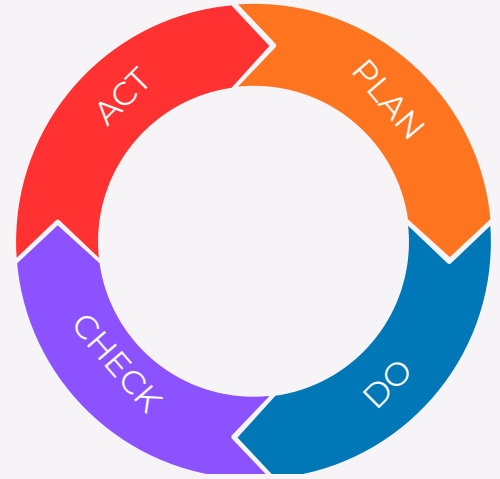
2 weken

ANALYSE

-
- Proces en product
 - Zone van de naaste ontwikkeling

Spontaan spellen binnen thematisch werken

Doelen bepalen

1

Aan welke doelen werk je?
Differentiatie

Vorbereiding

2

Ontwerp je hoek.
Welke rollen kunnen kinderen spelen?
Hoe kun je schrijven en lezen hieraan verbinden?

Vorbespreken

3

Praten - spelen - schrijven.
Bespreek met kinderen de rollen en taken.
Gebruik de input van kinderen.

Uitvoering

4

Modellen en scaffolding
Observeren en monitoren

Doelen bepalen

Inhoudsdoelen pré-fase

Aanvankelijk schrijven

Oriëntatie op geschreven taal

- interesse tonen in geschreven taal
- ontdekken dat tekens gebruikt worden om iets te vertellen
- ervaren dat tekenen en tekens mogelijkheden bieden tot communicatie
- naschrijven, stempelen of typen van letters en woorden (bijv. eigen naam, logo's, merknamen, namen van producten)
- spelen met letters en woorden (versieren en kleuren van letters en woorden)
- verschil ontdekken tussen 'schrijven' en 'lezen'
- verkennen van schrijven (krabbels) (bijv. eigen naam, bij tekeningen of eigengemaakte boodschappenlijstjes)
 - vooral via tekenen, krabbelen, letterachtige vormen, letter-/tekenreeksen

Inhoudsdoelen fase 1

Schrijven

Oriëntatie op geschreven taal

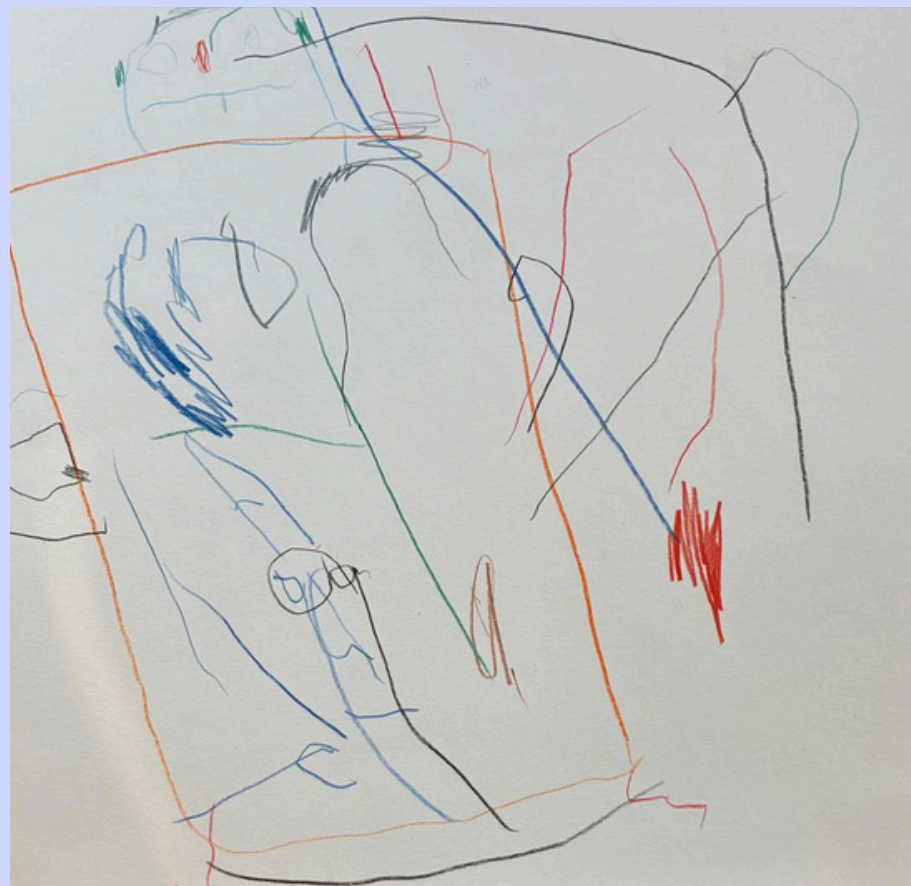
- ontwikkelen van kennis van de functies van schrijven
- benoemen van het verschil tussen gesproken en geschreven taal
- ontdekken van het verschil tussen 'schrijven' en 'lezen'
- achterhalen van de betekenis van geschreven taal

Vorbereidend schrijven

- spelen met lettertekens (benoemen en schrijven)
- schrijven van woorden met grote eenheden (bijv. eigen naam, logo's en merknamen)
- tekenen en versieren van woorden
- schrijven met eigen grafische middelen (tekeningen, picto's, krabbels, symbolen) (bijv. tekenen, krabbelen, letterachtige vormen, letter-/tekenreeksen, spontane spelling, ook naschrijven, nastempelen, typen op de computer)
- ervaring opdoen met het schrijven van woorden:
 - losse woorden (bijv. eigen naam op etiket of label, lijstjes)
 - korte (2 woords)zinnen (bijv. korte zinnen bij zelfgemaakte tekeningen)
- vertellen wat gebruikte tekens in het eigen schrift betekenen

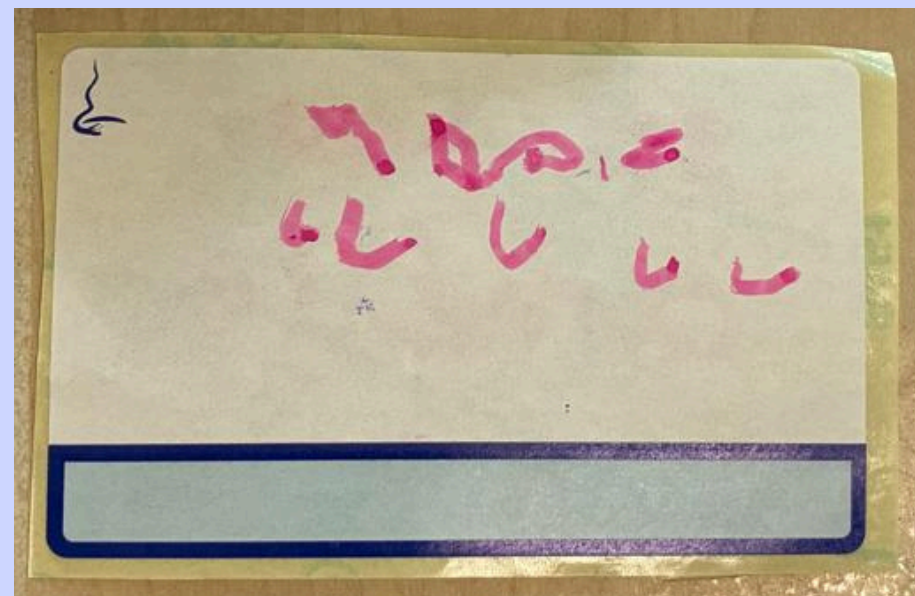
Doelen bepalen: voorbereidend schrijven

Jip

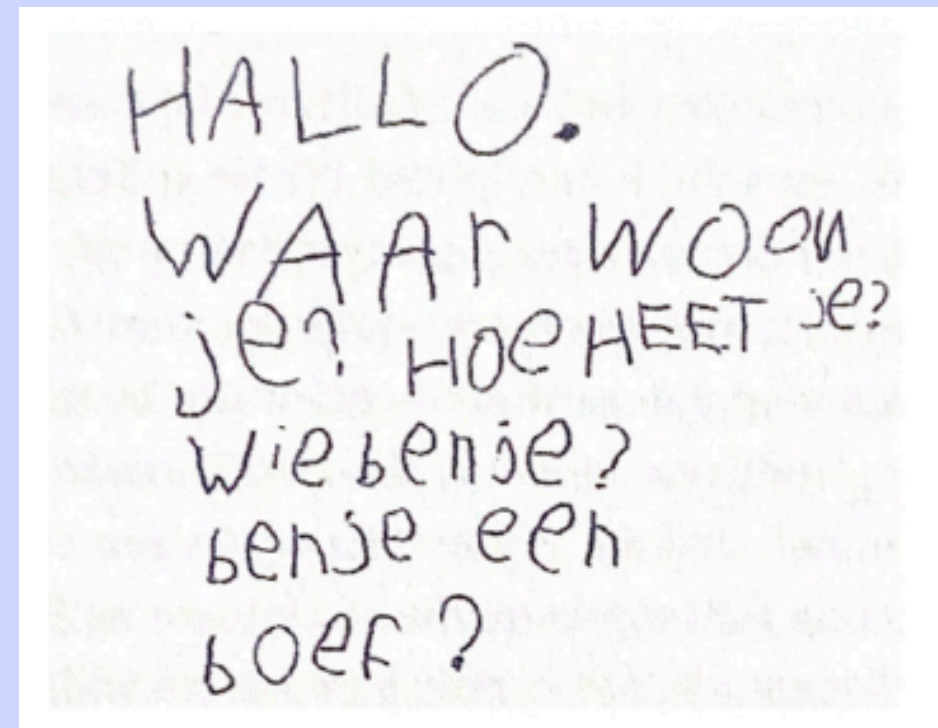
Doel: Verkennen van schrijven

Adam

Doel: Ontwikkelen van letterkennis

Sep

Doel: Woorden en zinnen schrijven

Vorbereiding

- Welke rollen kunnen kinderen spelen?
- Hoe kun je schrijven en lezen hieraan verbinden?

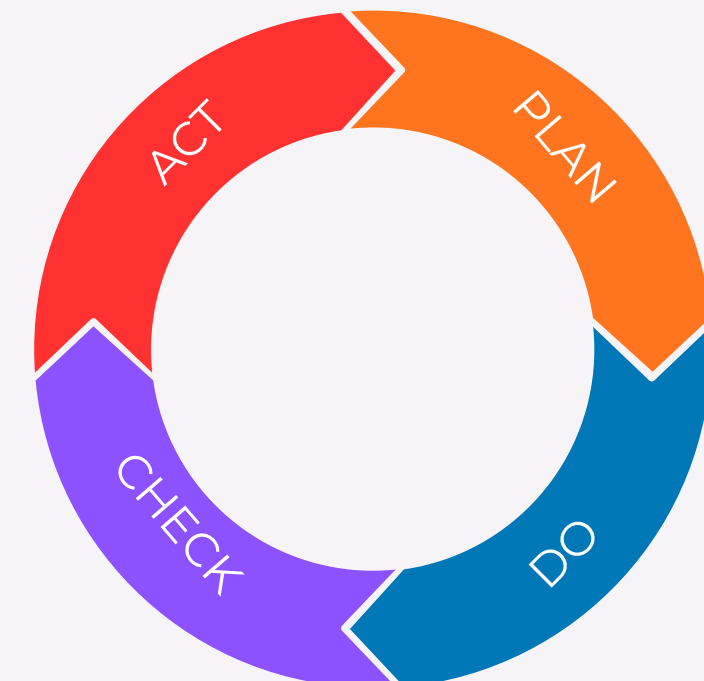
praten

Spelen

schrijven

Spontaan spellen binnen het thema 'Alles groeit'

→ Het tuincentrum

Rekenhoek: Tellen en sorteren

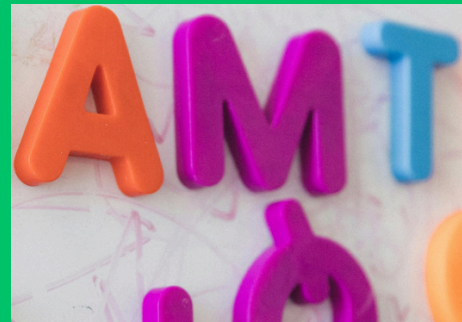
Bloemen en zaadjes tellen en noteren, bloemsoorten sorteren

Schrijfhoek: Folders tuincentrum

Folders van het tuincentrum, informatie, aanbiedingen, openingstijden

Tuincentrum: Kassa, toonbank met bloemen en planten, rek met zaden

Labels en prijskaartjes, bestellijst, openingstijden

Bouwhoek: Bouwplannen voor een nieuwe kas.

Plattegrond, bouwtekening, lijst materialen en plannen

Bloemenatelier: Bloemen knutselen.

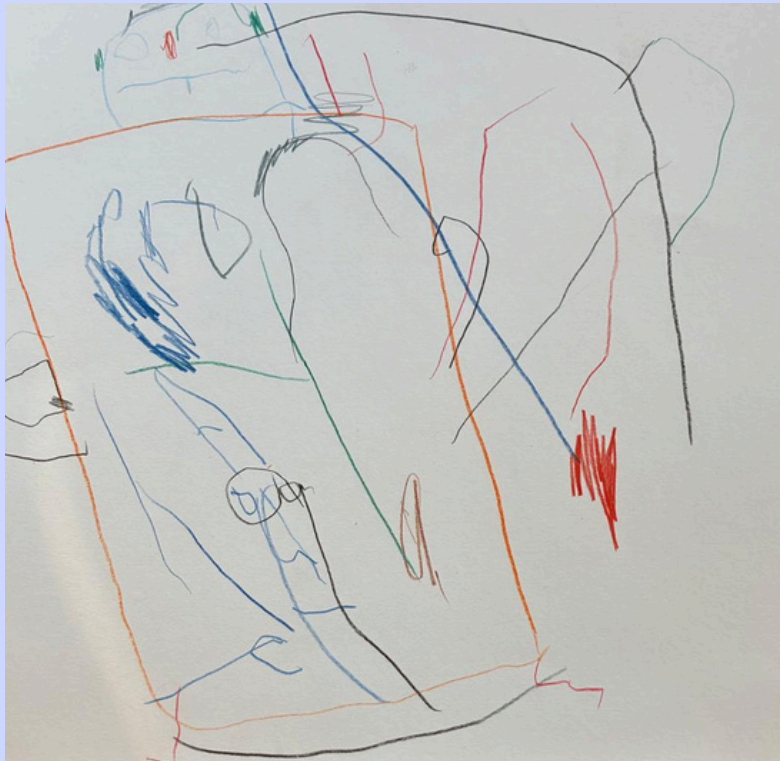
Onderdelen van de bloem, naam van de bloem

Modellen en scaffolding

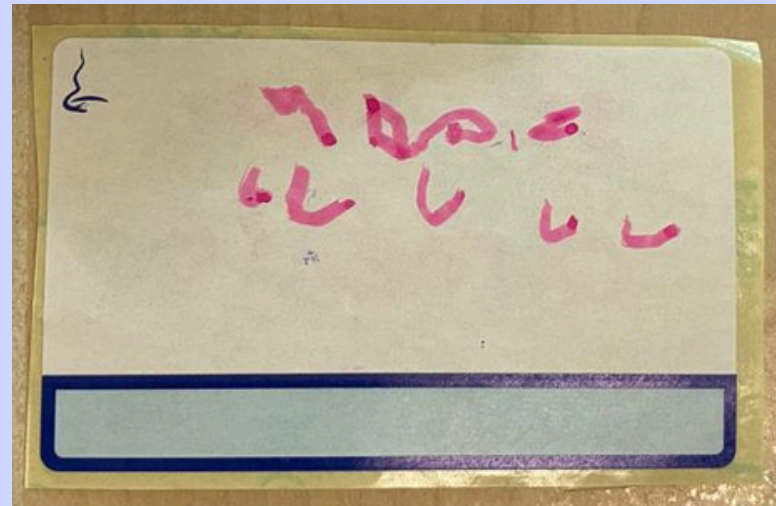

Jip

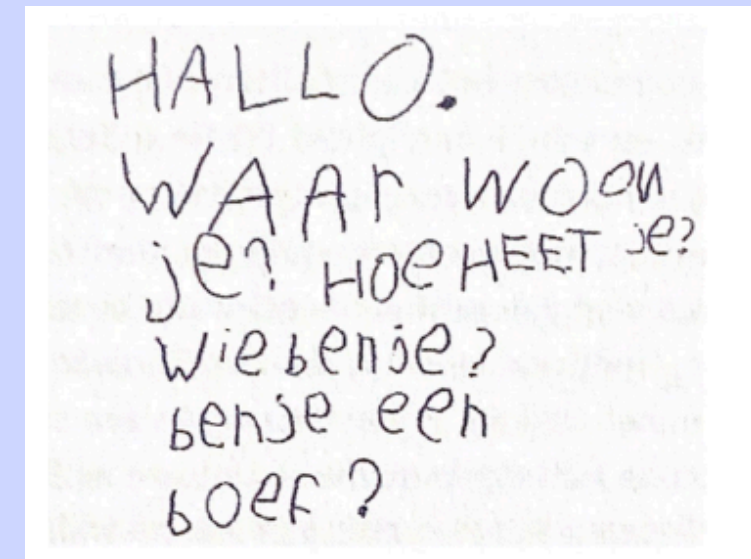
Doel: Verkennen van schrijven

Adam

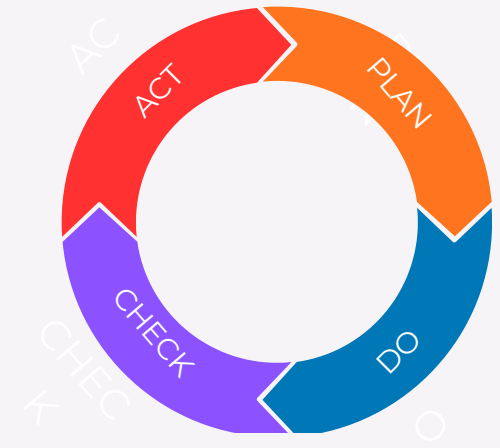
Doel: Ontwikkelen van letterkennis

Sep

Doel: Woorden en zinnen schrijven

Observeren en monitoren

Proces

- Competentiegevoel
- Mondelinge taal
- Zelfredzaamheid
- Motorische vaardigheden

Product

- Ontwikkelingsstadium
- Welke symbolen
- 3 producten

2 weken

ANALYSE

-
- Proces en product
 - Zone van de naaste ontwikkeling

Doelen:

- Voorbereidend schrijven: schrijven met eigen grafische middelen
- Ervaring opdoen met het schrijven van woorden en zinnen

Differentiëren:

Doel	Wie
Verkennen van schrijven	Jip
Ontwikkelen letterkennis	Adam
Woorden en zinnen schrijven	Sep

Materialen:

Letterstempels, papier, potloden, zakjes, labels, karton.
Voorbeelden (openingstijden, zakjes zaden).

Ontwerpen hoek

Welke hoek?
Het tuincentrum

Welke rollen kunnen kinderen spelen?
Klant, medewerker, caissière

Hoe kun je schrijven en lezen hieraan verbinden?
Welkom, openingstijden, labels, prijzen, zakjes voor zaden, boodschappenlijstje

Voorbespreken

Praten-spelen-schrijven
Hoe ziet een tuincentrum eruit? Wat vind je in een tuincentrum? Wat zijn de taken van de medewerkers? Wat kunnen klanten kopen?
Hoe weten klanten wat de prijs is van een plant? Hoe weten klanten waar ze een plant kunnen planten in hun tuin?

Uitvoering

Modelen & scaffolding

Wie? Hoe? Wat?

Jip: Print-referencing: expliciet wijzen op geschreven taal. Letters stempelen.

Adam: Eigen naam schrijven (medewerker met naambordje). Eerste klank herkennen van woorden. Labels schrijven producten.

Sep: Stappenplan zaadjes in de grond (boek Rikki en de tuin van opa).

Observeren & monitoren (proces en product) Wie? Hoe? Wat?

Tijdens spel observeren hoe ze tot het schrijven van letters en woorden komen, competentie, zelfredzaamheid, ideeën.

Tot slot

www.taalleesexpertise.nl

henriet@taalleesexpertise.nl

Doelen:

Differentiëren:

Doel	Wie

Materialen:

Ontwerpen hoek

Welke hoek?

Welke rollen kunnen kinderen spelen?

Hoe kun je schrijven en lezen hieraan verbinden?

Voorbespreken

Praten-spelen-schrijven

Uitvoering

Modellen & scaffolding

Wie? Hoe? Wat?

Observeren & monitoren (proces en product) Wie? Hoe? Wat?